

Sfeerverslag Herijking Maatschappelijk Akkoord Tubbergen

Gemeente Tubbergen

 Februari t/m april 2025

 Telkens circa 20 tot 30 personen aanwezig, bestaande uit onder andere dorpsraden, initiatiefnemers van maatschappelijke projecten en organisaties, raads- en commissieleden, bestuurders en ambtenaren van de gemeente Tubbergen

In het kader van de herijking van het Maatschappelijk Akkoord Tubbergen (MAT) vonden in alle 9 dorpen gesprekken plaats met inwoners, dorpsraden en leden van werkgroepen. Tijdens deze bijeenkomsten werd besproken hoe het dorp zich kan voorbereiden op de toekomst en welke thema's en uitdagingen er spelen. De nieuwe visie: "Gemeente Tubbergen op weg naar 2040" biedt niet alleen een toekomstbeeld, maar ook een vernieuwde manier van samenwerken met inwoners.

In een tijd van beperkte middelen is het belangrijk om samen te blijven bouwen aan leefbare en sterke dorpen. Er werd gesproken over onderwerpen zoals wonen, ontmoetingsplekken, vrijwilligers, economie, buitengebied, gezondheid, welzijn en duurzaamheid.

Dit sfeerverslag vat de belangrijkste punten uit de bijeenkomsten samen. Deze gesprekken hebben geleid tot een aanpassing in de visie en de voorgestelde werkwijze. Tevens worden de geluiden meegenomen in de organisatieontwikkeling.

Wonen

In alle dorpen kwam wonen nadrukkelijk als prioriteit naar voren. De woningnood raakt meerdere groepen: jongeren kunnen moeilijk in hun eigen dorp blijven wonen, terwijl ouderen onvoldoende passende woonvormen vinden om te verhuizen. Hierdoor stagneert de doorstroom en blijven gezinswoningen vaak bezet.

De roep om een actievere rol van de gemeente is groot. Veel dorpen pleiten voor actiever grondbeleid, het creëren van bouwmogelijkheden afgestemd op lokale behoefte en het verkorten van de vaak langdurige vergunningstrajecten. Daarnaast is er een breed gedragen behoefte aan kleinschalige en innovatieve woonvormen, zoals hofjes, knoopen of tiny houses.

Een ander terugkerend thema is de wens om woningen toe te wijzen met voorkeur voor mensen uit het eigen dorp. Hoewel men erkent dat dit juridisch wellicht complex is, leeft het idee dat binding aan het dorp de leefbaarheid versterkt. Starters, gezinnen én ouderen moeten perspectief hebben op een passende woning in hun eigen leefomgeving anders trekken ze weg.

Maatschappelijke voorzieningen

Dorpen hechten veel waarde aan maatschappelijke voorzieningen als ontmoetingsplekken: MFA's, Kulturhusen en sportcomplexen dragen bij aan de sociale samenhang. Tegelijkertijd wordt onderkend dat veel van deze voorzieningen onder druk staan door stijgende kosten, tekort aan vrijwilligers en veranderend gebruik.

In vrijwel alle dorpen wordt gesproken over clustering van functies: het combineren van sport, cultuur, zorg en ontmoeting op één plek om voorzieningen toekomstbestendig te maken. Gemeentelijke ondersteuning wordt hierbij cruciaal gevonden, zowel financieel als in de vorm van procesbegeleiding.

De toekomst van kerkgebouwen wordt in meerdere dorpen besproken. In veel gevallen is er sprake van herbestemming, waarbij inwoners zelf plannen maken om de maatschappelijke functie van deze gebouwen te behouden. De gemeente wordt gevraagd hierin meedenkend, ondersteunend en duidelijk te zijn.

Economie

Lokale economie wordt gezien als ruggengraat van de leefbaarheid. Ondernemers dragen bij aan werkgelegenheid, maar ook aan het sociale leven via sponsoring en samenwerking. In verschillende dorpen is behoefte aan uitbreiding van bedrijventerreinen of passende werkplekken voor kleine ondernemers.

Daarnaast komt de wens naar voren om lokale bedrijvigheid te versterken door meer maatwerk, snellere procedures en actieve dialoog tussen gemeente en ondernemers. De vrijetijdseconomie wordt her en der als kans gezien, mits deze kleinschalig en passend blijft. Dorpen willen geen massatoerisme, maar wel gebruik maken van de kwaliteiten van hun omgeving om recreatie te verbinden aan leefbaarheid en voorzieningen. Dorpen vragen om een duidelijke gemeentelijke visie op economische ontwikkeling per dorp, met ruimte voor lokale regie en afstemming.

Buitengebied in balans

De dorpen ervaren het buitengebied als wezenlijk onderdeel van hun identiteit. Tegelijkertijd maakt men zich zorgen over leegstand van erven, terugtrekkende agrariërs en onduidelijke regelgeving. Er is behoefte aan meer duidelijkheid over wat wel en niet kan in het buitengebied en aan flexibiliteit om nieuwe functies mogelijk te maken.

Dorpen denken mee over het combineren van wonen, zorg en werken in het buitengebied, bijvoorbeeld op voormalige agrarische erven. Daarbij is behoud van het landschap en de identiteit belangrijk. Tegelijkertijd willen inwoners experimenteren met nieuwe verdienmodellen, mits passend bij schaal en omgeving.

De gemeente wordt gezien als logische partner in het begeleiden van deze veranderingen. Dorpen vragen niet alleen om ruimte, maar ook om ondersteuning in procedures en het vinden van juiste kaders.

Leefomgeving van de toekomst

Duurzaamheid is voor veel dorpen een belangrijk thema, maar er bestaan zorgen over betaalbaarheid en haalbaarheid. Inwoners willen hun huis verduurzamen, maar zien op tegen de kosten, het papierwerk of onduidelijke regels. Vooral mensen met lagere inkomens ervaren drempels. In bijna alle dorpen klinkt de wens om hier beter over geïnformeerd te worden, in begrijpelijke taal en via toegankelijke kanalen.

Er is waardering voor energiecoaches en lokale initiatieven, maar hun bereik kan groter. Dorpen noemen behoefte aan concrete voorbeelden, hulp bij aanvraagprocedures en begeleiding bij collectieve acties.

De duurzaamheidsambities van de overheden worden herkend, maar men vraagt om vertaling naar lokale realiteit en meer aandacht voor ondersteuning van bewoners in kwetsbare posities. Daarnaast leeft de wens voor betere mobiliteit en verkeersveiligheid, vooral op fietsverbindingen en schoolroutes.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Inwoners zijn bereid om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving, maar vragen om een duidelijke en toegankelijke gemeentelijke organisatie die ondersteunt in plaats van afremt. Het gevoel dat verantwoordelijkheid soms wordt teruggelegd zonder voldoende hulp, leidt tot frustratie en verlies van energie.

Er is behoefte aan praktische ondersteuning: bij het schrijven van plannen, het aanvragen van subsidies, of het navigeren door regels. Dorpen willen meedenken en samenwerken, maar hebben ruimte en vertrouwen nodig om dit goed te kunnen doen.

De voorgestelde werkwijze voor maatschappelijke initiatieven wordt positief ontvangen, mits het leidt tot heldere procedures, goede begeleiding en snelle terugkoppeling. Veel dorpen ervaren nog onduidelijkheid over wie waarvoor aanspreekpunt is en hoe het proces rondom initiatieven precies loopt.

Sociale basis

De sociale samenhang in de dorpen is sterk, met noaberschap als kenmerkende waarde. Toch verandert de vorm van betrokkenheid. Jongeren zijn welwillend, maar zoeken naar andere manieren van bijdragen aan de samenleving: flexibeler, projectmatiger en gericht op plezier en zingeving.

Verenigingen kampen met teruglopende aanwas van bestuursleden en vrijwilligers. In meerdere dorpen wordt gesproken over het aantrekkelijker maken van vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld met kleine vergoedingen, door onderlinge samenwerking te zoeken of het beter zichtbaar maken van de impact.

Thema's als eenzaamheid, middelengebruik en mentale gezondheid vormen in alle dorpen een punt van zorg. Dorpen vragen ruimte om hier lokaal het gesprek over te voeren en willen daarbij ondersteund worden, niet gestuurd. Preventie en ontmoeting worden als sleutel gezien voor het versterken van de sociale basis. De rol van de dorpsondersteuner wordt gewaardeerd, maar is nog niet altijd bekend genoeg bij alle inwoners.

Samenredzame samenleving

De bereidheid tot samenwerking en inzet is groot, maar moet wel gefaciliteerd worden. Inwoners willen best aan de slag, maar lopen tegen regels, onbekendheid met procedures of een gebrek aan ondersteuning aan. Dorpen vragen om een gemeente die naast hen staat, meedenkt en realistisch is.

Het uitgangspunt 'goed is goed genoeg' spreekt veel mensen aan. Projecten hoeven niet perfect te zijn om waardevol te zijn. Er klinkt een duidelijke wens om drempels in de vorm van uitgebreide verantwoording of formele eisen te verlagen, zeker bij kleinere initiatieven.

Samenredzaamheid betekent ook dat dorpen elkaar inspireren en helpen. Er is behoefte aan het delen van kennis, voorbeelden en successen. De gemeente kan hierin faciliteren, als verbindende schakel en mogelijkmaker.

Slotbeschouwing

De dorpsbijeenkomsten bevestigen de kracht van de Tubbergse samenleving: betrokken inwoners, sterke dorpen en een hoge mate van zelforganisatie. De visie 'Gemeente Tubbergen op weg naar 2040' sluit aan op deze kracht, en vraagt om verdere vertaling naar de praktijk.

De voorgestelde werkwijze wordt gezien als kans om de samenwerking tussen dorpen en gemeente te verbeteren. Inwoners willen partnerschap, geen afstand. Ze willen ruimte, vertrouwen en duidelijke ondersteuning. De rode draad in alle gesprekken: dorpen willen blijven bouwen aan hun toekomst – samen met de gemeente, in wederzijds vertrouwen en met oog voor elkaars rol en kracht.

Maatschappelijke voorzieningen zoals MFA's, Kulturhusen en sportcomplexen zijn belangrijk voor de sociale samenhang in dorpen, maar staan onder druk door stijgende kosten, een tekort aan vrijwilligers en veranderend gebruik.

